

Ahmet Burak Şişçi

```
In [ ]: import numpy as np

In [ ]: import pandas as pd

In [ ]: df_animal = pd.read_csv("msleep.csv")

In [ ]: df_animal.info()

<class 'pandas.core.frame.DataFrame'>
RangeIndex: 83 entries, 0 to 82
Data columns (total 11 columns):
 #   Column          Non-Null Count  Dtype  
---  -
 0   name            83 non-null    object  
 1   genus           83 non-null    object  
 2   vore             76 non-null    object  
 3   order           83 non-null    object  
 4   conservation    54 non-null    object  
 5   sleep_total     83 non-null    float64 
 6   sleep_rem       61 non-null    float64 
 7   sleep_cycle     32 non-null    float64 
 8   awake           83 non-null    float64 
 9   brainwt         56 non-null    float64 
10  bodywt          83 non-null    float64 
dtypes: float64(6), object(5)
memory usage: 7.3+ KB

In [ ]: df_animal.vore.unique()

Out[ ]: array(['carni', 'omni', 'herbi', nan, 'insecti'], dtype=object)

In [ ]: df_animal[df_animal.vore == "insecti"]["sleep_rem"].agg(["mean", "median"]) # ko

Out[ ]:
      sleep_rem
mean      3.525
median     3.000

dtype: float64

In [ ]: # add outlier
df_animal.loc[len(df_animal.index)] = ["new insect", "", "insecti", "", "", 
df_animal
```

Out[]:

	name	genus	vore	order	conservation	sleep_total	sleep_rem	sl
0	Cheetah	Acinonyx	carni	Carnivora	lc	12.1	NaN	
1	Owl monkey	Aotus	omni	Primates	NaN	17.0	1.8	
2	Mountain beaver	Aplodontia	herbi	Rodentia	nt	14.4	2.4	
3	Greater short-tailed shrew	Blarina	omni	Soricomorpha	lc	14.9	2.3	
4	Cow	Bos	herbi	Artiodactyla	domesticated	4.0	0.7	
...	
79	Bottle-nosed dolphin	Tursiops	carni	Cetacea	NaN	5.2	NaN	
80	Genet	Genetta	carni	Carnivora	NaN	6.3	1.3	
81	Arctic fox	Vulpes	carni	Carnivora	NaN	12.5	NaN	
82	Red fox	Vulpes	carni	Carnivora	NaN	9.8	2.4	
83	new insect		insecti			0.0	0.0	

84 rows × 11 columns

grafikte simetri varsa ortalama ve medyan birbirine benzer.

aykırı degerler ortalamayı çok kaydırır.

yayılım grafikleri ile ölçmeye bak

max ve min değerin farkı "range" olarak adlandırılır

varyans: her veri noktalarının ortalamadan farkını bul ve karesini al.

varyans verilerin ne kadar dağıldığını gösterir.

varyans büyük değerler çökebilir. bu nedenle "standart sapma" çıktı. standart sapma, varyansın kareködür.

kuartiller(çeyreklikler): çeyreğe bölerler. verilerin %25,%50(ortalama),%75 den daha küçük olduğunu iletir.

box plot ile kuartiller hızlıca bulunabilir.

interquartile range: "Q3(%75) - Q1(%25)" işlemi ile bulunur

varyans nupy kütüphanesi ile hesaplanır.

```
In [ ]: import numpy as np
np.var(df_animal.sleep_total, ddof=1)
```

```
Out[ ]: 20.863040734366034
```

```
In [ ]: # varyansın karekökü = standart sapma
```

Pandas'ın .var() fonksiyonu varsayılan olarak ddof=1 kullanır (df_animal.sleep_total.var()).

NumPy'ın np.var() fonksiyonu ise varsayılan olarak ddof=0 kullanır.

Varyansın Mantığı Nedir?

Varyansın temel mantığı, bir veri setinin ne kadar "güvenilmez" veya "değişken" olduğunu tek bir sayıyla özetlemektir.

Amacımız: Verilerin ortalamadan ne kadar saptığını ölçmek.

İlk Fikir: Her bir sayının ortalamadan farkını alıp toplayalım.

Problem: Bazı farklar pozitif (ortalamadan büyük), bazıları negatif (ortalamadan küçük) olacak. Bunları topladığımızda birbirlerini yok ederler ve sonuç sıfıra çok yakın çıkar. Bu bize hiçbir bilgi vermez.

İkinci Fikir: Negatif değerlerden kurtulmamız lazım. Bunun iki yolu var: Mutlak değer almak veya karelerini almak

Cezalandırma Etkisi: Kare almak, ortalamadan çok uzaklaşan "aşırı" değerleri (aykırı değerleri) daha fazla vurgular ve cezalandırır. 2'nin karesi 4 iken, 10'un karesi 100'dür. Bu, büyük sapmaların dağılımık ölçüsüne daha fazla katkıda bulunmasını sağlar..

ddof=0: Popülasyon Standart Sapması

Ne zaman kullanılır? Bir konu hakkındaki tüm verilere sahip olduğunuzda kullanılır. Örnek: Bir sınıftaki tüm 15 öğrencinin final notlarını analiz ediyorsunuz. Başka öğrenci yok. Bu durumda elinizdeki veri, popülasyonun kendisidir. Nasıl Hesaplanır? Hesaplama, veri noktası sayısı olan n kullanılır. Veri setinin ortalaması (μ) bulunur. Her bir veri noktasının ortalamadan farkı alınır ve bu farkın karesi hesaplanır. Bu karelerin hepsinin ortalaması alınır (yani hepsi toplanır ve n'e bölünür). Bu Varyans'tır. Varyansın karekökü alınarak Standart Sapma bulunur. Formülde Payda: n Pandas Karşılığı: df['sutun'].std(ddof=0)

ddof=1: Örneklem Standart Sapması

Ne zaman kullanılır? Popülasyonun tamamına ulaşamadığınız ve onu temsil eden bir örneklem (alt küme) üzerinden tahmin yürüttüğünüzde kullanılır. Bu, gerçek hayattaki en yaygın senaryodur. Örnek: Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin haftalık ders çalışma süresini merak ediyorsunuz. Milyonlarca öğrencinin hepsine ulaşmak imkansızdır. Bu yüzden rastgele 500 öğrenci seçip onların verilerini analiz edersiniz. Bu 500 kişilik veri, bir örneklemdir.

Nasıl Hesaplanır?

Hesaplama, popülasyonun genel değişkenliğini daha doğru tahmin edebilmek için küçük bir düzeltme içerir: Paydada n yerine n-1 kullanılır. Örneklemen ortalaması (\bar{x}) bulunur. Her bir veri noktasının ortalamadan farkı alınır ve karesi hesaplanır. Bu karelerin hepsi toplanır ve n-1'e bölünür. Bu, Örneklem Varyansı'dır. Sonucun karekökü alınarak Örneklem Standart Sapması bulunur.

Formülde Payda: n-1 Pandas Karşılığı: df['sutun'].std(ddof=1) veya sadece df['sutun'].std() (Çünkü ddof=1 varsayılan değerdir).

Neden n-1 Kullanılır? (Bessel Düzeltmesi) Örneklem üzerinden hesaplanan varyans, popülasyonun gerçek varyansını sistematik olarak daha düşük tahmin etme eğilimindedir. Paydayı n'den n-1'e düşürmek, bölüm sonucunu bir miktar artırır. Bu küçük ayarlama, bu yanlışlığı (bias) ortadan kaldırır ve tahminimizi daha güvenilir (tarafsız) hale getirir. Bu işleme "Bessel Düzeltmesi" denir.

google look: mean absolute deviation formula

ortalama mutlak sapma formülü

kuantilleri nasıl bulacağım:

```
In [ ]: np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.5) # numpy kuantil fonksiyonu.
```

```
Out[ ]: np.float64(10.1)
```

```
In [ ]: np.median(df_animal.sleep_total)
```

```
Out[ ]: np.float64(10.1)
```

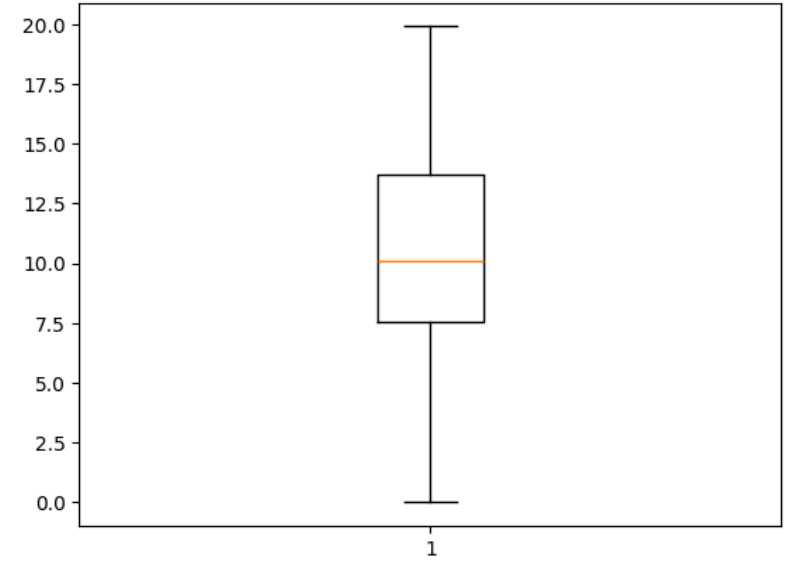
Q2 = medyan

```
In [ ]: np.quantile(df_animal.sleep_total, [0, 0.25, 0.50, 0.75, 1 ]) #hangi kuantilleri  
#numpy baya iyiymiş ha <3
```

```
Out[ ]: array([ 0. ,  7.525, 10.1 , 13.725, 19.9  ])
```

```
In [ ]: import matplotlib.pyplot as plt  
plt.boxplot(df_animal.sleep_total) # yukarıda bahsi geçen boxplot grafiği
```

```
Out[ ]: {'whiskers': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x798581458e30>,  
  <matplotlib.lines.Line2D at 0x7985814590d0>],  
  'caps': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x7985814592e0>,  
  <matplotlib.lines.Line2D at 0x798581459610>],  
  'boxes': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x798582255580>],  
  'medians': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x798581459940>],  
  'fliers': [<matplotlib.lines.Line2D at 0x79858145a120>],  
  'means': []}
```



```
In [ ]: # np.linspace(start, stop, num)
```

```
np.linspace(0,1,5) # 0-1 arası eşit aralıklar ile 5 sayı ürettirdim
```

```
Out[ ]: array([0. , 0.25, 0.5 , 0.75, 1.  ])
```

linspace, "linear space" ifadesinin kısaltmasıdır.

Türkçeye "doğrusal aralık" veya "doğrusal olarak aralıklı" olarak çevirebiliriz.

np.linspace metodu, NumPy kütüphanesinde belirttiğiniz bir başlangıç ve bitiş noktası arasında, eşit aralıklarla bölünmüş sayılardan oluşan bir dizi (array) oluşturur.

Kısaca, "eşit aralıklı sayılar üret" demenin bir yoludur.

En Basit Kullanımı

np.linspace(başlangıç, bitiş, eleman_sayısı) başlangıç: Dizinin ilk elemanı. bitiş: Dizinin son elemanı (bu değer diziye dahildir). eleman_sayısı: Oluşturulacak dizide kaç tane eleman olacağı.

```
In [ ]: np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.75) - \  
np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.25)
```

```
Out[ ]: np.float64(6.199999999999999)
```

Kodun Anlamı

np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.75): Bu kısım, sleep_total sütunundaki verilerin 3. Çeyrekliğini (Q3) bulur. Yani, verilerin %75'inin bu değerden daha küçük olduğu noktayı hesaplar. np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.25): Bu kısım ise aynı verilerin 1. Çeyrekliğini (Q1) bulur. Yani, verilerin %25'inin bu değerden daha küçük olduğu noktayı hesaplar. ... - ...: Son olarak, 3. Çeyreklik (Q3) değerinden 1. Çeyreklik (Q1) değerini çıkarır.

Sonuç Olarak Ne İfade Eder?

IQR = Q3 - Q1 Bu işlemin sonucu olan IQR (Çeyrekler Açıklığı), veri setinin yayılımını ölçmek için kullanılır. Standart sapma gibi aykırı değerlerden (outlier) etkilenmediği için daha güvenilir bir yayılım ölçüsüdür. Özetle, bu kod satırı şunu söyler: "sleep_total verilerinin tam ortasındaki %50'lik kısmının dağıldığı aralığın genişliği nedir?" Örneğin, sonuç 4.5 çıkarsa, bu, hayvanların uykü sürelerinin orta yarısının 4.5 saatlik bir aralık içinde değiştiği anlamına gelir.

önemli!!!: haftaya duckDB bakacağız. çalış gel.

DuckDB, son yıllarda veri analizi dünyasında oldukça popüler hale gelen modern bir veritabanı sistemidir. Kısaca DuckDB, "veri analizi için tasarlanmış SQLite" olarak tanımlanabilir. Daha detaylı açıklamak gerekirse: DuckDB, sütun odaklı (columnar) ve süreç içi (in-process) çalışan bir analitik veritabanı yönetim sistemidir (OLAP).

```
In [ ]: from scipy.stats import iqr
iqr(df_animal.sleep_total)
```

```
Out[ ]: np.float64(6.199999999999999)
```

Bu kod, bir önceki sorunuzdaki NumPy kodunun yaptığı işin aynısını, bu kez scipy kütüphanesini kullanarak yapar: df_animal veri setindeki sleep_total sütununun Çeyrekler Açıklığı'nı (Interquartile Range - IQR) hesaplar.

np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.75) - np.quantile(df_animal.sleep_total, 0.25) NumPy versiyonu: IQR'ı hesaplamak için temel adımları (Q3'ü bul, Q1'i bul, birbirinden çıkar) manuel olarak yaparsınız. SciPy versiyonu: iqr fonksiyonu bu adımları sizin için tek bir çağrıda otomatik olarak yapar. Bu, kodu daha kısa, daha okunaklı ve amaca yönelik hale getirir. Özetle, her iki kod da tamamen aynı matematiksel sonucu verir. scipy.stats.iqr kullanmak, Çeyrekler Açıklığı'nı hesaplamanın daha doğrudan ve temiz bir yoludur.

acaip bir şey analtılıyor. ne olduğunu anlamadım sen bak. aşağı kodu yazdım:

```
In [ ]: # Finding Outliers

from scipy.stats import iqr
```

```
iqr = iqr(df_animal.bodywt)

lower_threshold = np.quantile(df_animal.bodywt, 0.25) \
- 1.5 * iqr
upper_threshold = np.quantile(df_animal.bodywt, 0.75) \
+ 1.5 * iqr

df_animal[(df_animal.bodywt < lower_threshold) | (df_animal.bodywt > upper_th
```

```
Out[ ]:      name      genus vore      order  conservation  sleep_total  sleep_rem  s
```

4	Cow	Bos	herbi	Artiodactyla	domesticated	4.0	0.7
20	Asian elephant	Elephas	herbi	Proboscidea	en	3.9	NaN
22	Horse	Equus	herbi	Perissodactyla	domesticated	2.9	0.6
23	Donkey	Equus	herbi	Perissodactyla	domesticated	3.1	0.4
29	Giraffe	Giraffa	herbi	Artiodactyla	cd	1.9	0.4
30	Pilot whale	Globicephalus	carni	Cetacea	cd	2.7	0.1
35	African elephant	Loxodonta	herbi	Proboscidea	vu	3.3	NaN
50	Tiger	Panthera	carni	Carnivora	en	15.8	NaN
51	Jaguar	Panthera	carni	Carnivora	nt	10.4	NaN
52	Lion	Panthera	carni	Carnivora	vu	13.5	NaN
76	Brazilian tapir	Tapirus	herbi	Perissodactyla	vu	4.4	1.0
79	Bottle-nosed dolphin	Tursiops	carni	Cetacea	NaN	5.2	NaN

```
In [ ]: sp_lower = np.mean(df_animal.bodywt) - 3 * np.std(df_animal.bodywt, ddof=1)
sp_upper = np.mean(df_animal.bodywt) + 3 * np.std(df_animal.bodywt, ddof=1)

df_animal[(df_animal.bodywt < sp_lower) | (df_animal.bodywt > sp_upper)]
# burada isterseniz alın diye attı.
```

```
Out[ ]:      name      genus vore      order  conservation  sleep_total  sleep_rem  sleep
```

20	Asian elephant	Elephas	herbi	Proboscidea	en	3.9	NaN
35	African elephant	Loxodonta	herbi	Proboscidea	vu	3.3	NaN

```
In [ ]: # bu kodlar önemli olabilir. burada sınava vurgu yaptı hoca.
```

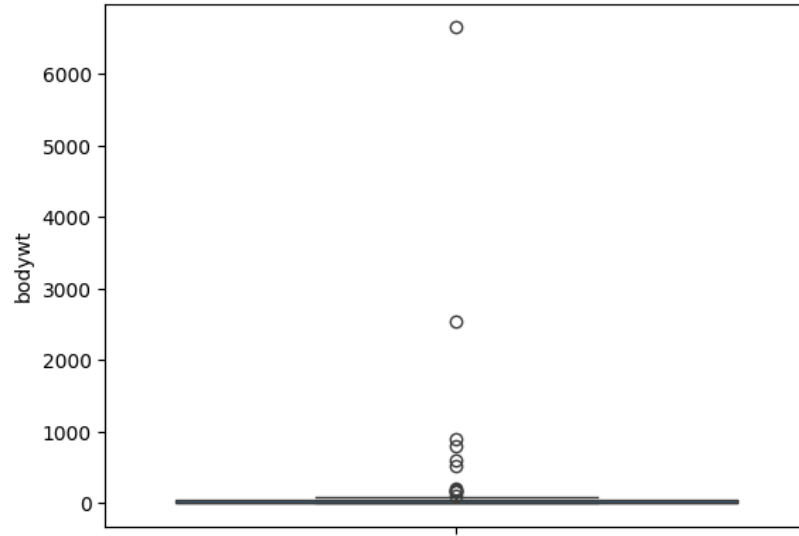
vizde yorum olacak kesinlikle. yorumları görmek istiyorum dedi şimdi.

```
In [ ]: # seaborn ile boxplot çizimi
```

```
import seaborn as sns
```

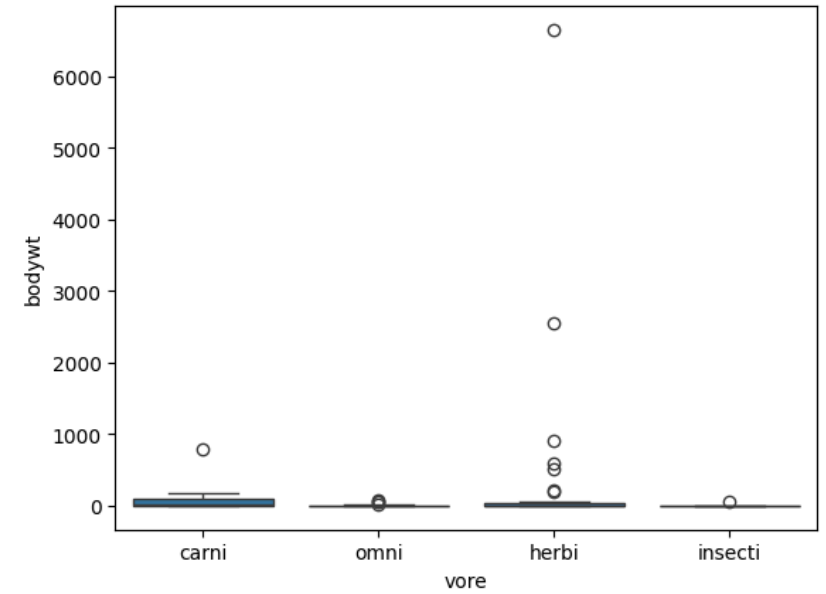
```
sns.boxplot(data=df_animal, y='bodywt')
```

```
Out[ ]: <Axes: ylabel='bodywt'>
```



```
In [ ]: sns.boxplot(data=df_animal, x='vore', y='bodywt') # seaborn kolayca gruplandırma
```

```
Out[ ]: <Axes: xlabel='vore', ylabel='bodywt'>
```



```
In [ ]: import plotly.express as px
```

```
px.box(df_animal, x='vore', y='bodywt')
```

```
In [ ]: # başka bir boxplot çizimi
import plotly.express as px

px.box(df_animal, x='bodywt')
```

describe: özet istatistikleri verir. >>> bu şekilde tanımlama isitiyor. başka türlü yazma.

bence describe kesin soracak

```
In [ ]: df_animal.bodywt.describe().T
```

Out[]:

	bodywt
count	84.000000
mean	164.158536
std	782.295412
min	0.000000
25%	0.141500
50%	1.645000
75%	37.625000
max	6654.000000

dtype: float64

istatistik ikiye ayrılır. çıkarımsal ve (diğerini unuttum). onları bil. sınavda geliş.

Betimsel İstatistik: Elinizdeki veriyi özetler ve "fotoğrafını çeker". Sadece o veri setinde ne olduğunu anlatır. (Örnek: Bir sınıftaki 30 öğrencinin not ortalaması 75'tir.)

Çıkarımsal İstatistik: Elinizdeki küçük bir veri örneğine bakarak, o verinin ait olduğu daha büyük grup hakkında genellemeler veya tahminler yapar. (Örnek: Sınıftan rastgele seçilen 5 öğrencinin not ortalamasına bakıp, tüm sınıfın genel başarı durumu hakkında bir tahminde bulunmak.)

olasılık:

Olasılık, bir olayın meydana gelme ihtimalinin sayısal ölçüsüdür.

Basitçe, "Bu işin olma şansı ne kadar?" sorusunun cevabıdır. 0 (imkansız) ile 1 (kesin) arasında bir değer alır.

Özetle: Olasılık, belirsiz bir durumdaki tüm simetrik ve eşit derecede mümkün sonuçları listelemek, bunlardan kaç tanesinin bizim ilgilendiğimiz durumu karşıladığını bulmak ve bu iki sayıyı birbirine oranlayarak beklentimizi mantıksal bir sayıya dönüştürme işlemidir.

değiştirmeli örnekleme(sampling with replacement):

ikinci olayın olasılığı ilkinin etkilemiyorsa bağımsız olasılık olurç

online perakende satış verisinde bir sonraki siparişin ne olacağını bulmak için önce bir gruplama gerekir. bir sonrakinin ne olduğunun olasılığına bakalım.

```
In [ ]: import pandas as pd

df_sales = pd.read_csv("amir_deals.csv")
df_sales_users = df_sales.groupby("num_users")["amount"].\
agg(sum="sum")

df_sales_users
```

Out[]:

	sum
num_users	
1	13624.50
2	40732.68
3	24858.82
4	3880.07
5	12428.48
...	...
92	4509.96
94	4171.76
96	8180.81
98	5992.86
99	16750.45

79 rows × 1 columns

- .groupby("num_users"): İlk olarak, df_sales tablosu num_users (kullanıcı sayısı) sütununa göre gruplara ayrılır. Yani, aynı kullanıcı sayısına sahip olan tüm satışlar (örneğin, 5 kullanıcılı tüm satışlar, 10 kullanıcılı tüm satışlar vb.) kendi içlerinde bir araya getirilir.
- ["amount"]: Gruplama yapıldıktan sonra, her bir grup içinden sadece amount (satış miktarı) sütunuyla ilgileneceğimizi belirtiriz. Artık her bir kullanıcı sayısı grubu için elimizde sadece o gruba ait satış miktarlarının bir listesi vardır.
- .agg(sum="sum"): Son olarak, agg (aggregate - birleştir) fonksiyonu ile her bir grubun amount listesi üzerinde bir hesaplama yapılır. sum="sum" ifadesi, her bir grup için amount değerlerinin toplanmasını (sum) ve sonuçta oluşacak yeni sütunun adının da sum olmasını söyler.

Bu kod, amir_deals.csv dosyasındaki satış verilerini okur ve her bir "kullanıcı sayısına" (num_users) göre toplam satış miktarını (amount) hesaplar. Sonuç olarak, "1 kullanıcılı satışların toplamı ne kadar?", "2 kullanıcılı satışların toplamı ne kadar?" gibi soruları cevaplayan özet bir tablo oluşturur.

hoca sınavda SQL yada Python verip SQL ve Python şeklinde karşılığını isteyecek.

sqlite stiesi ile tarayıcıdan SQL çalışabiliriz.

duckDB sadece bu veri işlerini yapmak için oluşturulmuş

veri setinden rastgele kayıt seçmek için "sample" fonksiyonu kullnılır.

```
In [ ]: df_sales_users.sample()
```

```
Out[ ]:          sum
num_users
26  6929.84
```

eğer her seferinde aynı kaydı seçsin istersen (pseude random) seed değerini aynı ver. böylece aynı seep ile aynı havuzdan çekim yaparsınız. buda aynı kayıtları seçmeni sağlar.

```
In [ ]: import numpy as np
np.random.seed(42)
```

```
In [ ]: np.random.seed(42) # hep aynı seed değerini seçmesini sağlamak için kullanılır.
```

```
In [ ]: df_sales_users.sample()
```

```
Out[ ]:          sum
num_users
33  7077.48
```

koşullu olasılık:

bir olayın sonucunun başka bir olayı etkilemesi

burda bir bağımlı olasılık var: bir olayın olması diğerini etkiliyor.

```
In [ ]: df_sales_users.sample(5,replace=True)
```

```
Out[ ]:          sum
num_users
68  11225.36
43  12319.18
31  15163.88
15  4179.72
48  13355.00
```

beklenen değer (expected value): her bir değerrinin çatpılıp toplanması anlamına gelir.

bir zar için beklenen değer 3.5 çıkar:

$$= (1 \times 1/6) + (2 \times 1/6) + (3 \times 1/6) + (4 \times 1/6) + (5 \times 1/6) + (6 \times 1/6)$$

$$= (1+2+3+4+5+6) / 6$$

$$= 21 / 6 = 3.5$$

discrete uniform distrubition: her ayrik durumun meydana gekme olassılığı varsa, bu şekilde söylenir.

büyük sayılar kanunu: İngilizcesi: Law of Large Numbers

Türkçe Kısa Açıklaması

Büyük Sayılar Kanunu, bir deneyi çok fazla sayıda tekrarladığınızda, elde ettiğiniz sonuçların ortalamasının, o olayın teorik beklenen değerine (gerçek olasılığına) çok yaklaşıcağını söyleyen temel bir istatistik prensibidir. Daha basit bir ifadeyle: "Ne kadar çok denersen, sonuçların ortalaması o kadar gerçeğe yaklaşır."

sürekli olasılık dağılımı: Sürekli Olasılık Dağılımı, sonuçların belirli bir aralıktaki herhangi bir değeri alabildiği durumları tanımlar.

Kesikli dağılımdaki gibi tam sayılarla sınırlı değildir; sonuçlar sonsuz sayıda ara değer alabilir.

continuous uniform distubituon: Sürekli Düzgün Dağılım (Continuous Uniform Distribution), belirli bir aralıktaki her bir sonucun gerçekleşme olasılığının birbirine eşit olduğu bir olasılık dağılımıdır.

Kısacası, "belirli bir aralıktaki her noktanın eşit şansa sahip olduğu" durumları modeller.

tüm dağılım eğrilerinin toplam alanı 1 dir.
asla değişmez.

CDF Fonksiyonu Nedir?

CDF (Cumulative Distribution Function - Kümülatif Dağılım Fonksiyonu), bir olasılık dağılımında, rastgele bir değişkenin belirli bir x değerine eşit veya ondan daha küçük bir değer alma olasılığını gösteren fonksiyondur. Kısacası, "Bu noktaya kadar olan tüm olasılıkların toplamı nedir?" sorusunu cevaplar. Neden Kullanılır? CDF'in temel kullanım amacı, olasılık hesaplamalarını çok kolaylaştırmasıdır. Özellikle sürekli dağılımlarda kilit rol oynar.

In []: